

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

11 במאי 2015

915

כ"ב באייר התשע"ה

עמוד

588..... הצעת חוק יסוד: הממשלה (תיקון מס' 3 והוראת שעה לכנסת ה-20).

הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון מס' 3 והוראת שעה לכנסת ה-20)

1. תיקון סעיף 5 בחוק-יסוד: הממשלה¹ (להלן – חוק היסוד), בסעיף 5ג), בסופו יבוא "ואולם יכול שיהיה שר בלי תיק".
2. הוראת שעה הוראות סעיפים 5(ו) ו-25(ד) לחוק היסוד לא יחולו על ממשלה שכווננה בתקופת כהונתה של הכנסת ה-20.

ד ב ר י ה ס ב ר

לתקן את סעיף 5ג) לחוק-יסוד: הממשלה הנוכחי ולהשיב על כנה את הסמכות למנות שר בלי תיק.

סעיף 2 בעבר לא הוגבל מספר השרים וסגני השרים בממשלה, אלא רק מספר סגני השרים שניתן למנות במשרד אחד. בחוק-יסוד: הממשלה משנת התשנ"ב נקבע לראשונה כי מספר השרים לא יעלה על 18 ולא יפחת משמונה, וכי מספר סגני השרים לא יעלה על שישה (ר' סעיפים 33(א) ו-37(א) לחוק היסוד האמור). כשלוש שנים לאחר כניסת חוק היסוד האמור לתוקף, בוטלה המגבלה על מספרם המרבי של השרים (ר' חוק-יסוד: הממשלה (תיקון מס' 9), ס"ח התשנ"ט, עמ' 258), ועם חקיקת חוק-יסוד: הממשלה הנוכחי בשנת התשס"א בוטלה גם המגבלה על המספר המזערי של השרים. כאמור לעיל, בתיקון מס' 1 לחוק היסוד הנוכחי מיום ט' באדר ב' התשע"ד (11 במרס 2014), הוגבל שוב מספר השרים ל-19 ומספר סגני השרים לארבעה, החל מהבחירות לכנסת ה-20. עם זאת, וכפי שפורט לעיל, בשים לב לכך שהקמת הממשלה ה-34 מחייבת שיתוף מספר רב של סיעות בקואליציה, מוצע לקבוע בהוראת שעה כי המגבלה האמורה על מספר השרים ומספר סגני השרים, הקבועה בסעיפים 5(ו) ו-25(ד) לחוק-יסוד: הממשלה, לא תחול על ממשלה שכווננה בתקופת כהונתה של הכנסת ה-20, אלא רק על ממשלה שכווננה בתקופת כהונתה של הכנסת ה-21 ואילך. יצוין כי מינוי סגני שרים מסייע בעבודת הממשלה, שכן הם מסייעים בידי השרים במילוי תפקידיהם בממשלה ובכנסת.

להוראת השעה המוצעת, כשלעצמה, אין עלות תקציבית, שכן הדבר תלוי במספר השרים וסגני השרים שימונו בפועל. ניתן, עם זאת, לציין כי ככל שיוחלט למנות יותר מ-18 שרים או יותר מארבעה סגני שרים, העלות התקציבית, בהתאם להערכת אגף התקציבים במשרד האוצר, תהיה 2.8 עד 3.9 מיליוני שקלים חדשים בשנה לכל שר נוסף מעבר ל-18 שרים, וכ-1.5 מיליון שקלים חדשים לכל סגן שר נוסף מעבר לארבעה סגני שרים.

כללי ביום ט' באדר ב' התשע"ד (11 במרס 2014) התקבל בכנסת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון) (ס"ח התשע"ד, עמ' 346) (להלן – תיקון מס' 1 לחוק היסוד). בתיקון זה, שתחולתו החל מהבחירות לכנסת ה-20, הוגבל מספר השרים בממשלה ל-19 ומספר סגני השרים לארבעה, ובוטלה הסמכות למנות שר בלי תיק. בדברי ההסבר לתיקון האמור (ר' הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון) (הגברת המשילות), הצעות חוק הכנסת, התשע"ג, עמ' 46) צוין כי לממשלה גדולה מדי יש חסרונות, ובהם קשיים בתפקוד ובקבלת החלטות של הרשות המבצעת, צמצום יתר של מספר חברי הכנסת הנושאים בעבודת החקיקה והפיקוח על עבודת הממשלה (שכן על פי שיטת הממשל בישראל, רוב השרים הם גם חברי כנסת) וכן זבוזו כספי ציבור ופגיעה באמון הציבור ברשות המבצעת.

עם זאת, בשל האילוצים הפוליטיים הכרוכים בהקמת הממשלה ה-34, המתבססת על סיעות ומפלגות רבות, עדיין לא ניתן ליישם את ההסדרים שנקבעו בתיקון מס' 1 לחוק היסוד, נוכח הצורך לתת את הייצוג המתחייב לחברות הקואליציה ולקיים ממשלה יציבה לקראת המשימות והאתגרים הניצבים בפניה.

אשר על כן מוצע לתקן את חוק יסוד: הממשלה, וכן לקבוע כי חלק מההסדרים שנקבעו בתיקון מס' 1 לחוק היסוד יחולו רק על ממשלה שכווננה מהכנסת ה-21 ואילך, כדלקמן:

סעיף 1 הסמכות למנות שר בלי תיק היתה קבועה בעבר בסעיף 5ג) לחוק-יסוד: הממשלה, משנת התשכ"ח ובסעיף 33ג) לחוק-יסוד: הממשלה משנת התשנ"ב המכונה "חוק הבחירה הישירה", ולאחר ביטולו של חוק היסוד משנת התשנ"ב חודשה סמכות זו בסעיף 5ג) לחוק-יסוד: הממשלה הנוכחי שחוקק בשנת התשס"א. כאמור לעיל, בתיקון מס' 1 לחוק היסוד שהתקבל ביום ט' באדר ב' התשע"ד (11 במרס 2014), בוטלה הסמכות למנות שר בלי תיק, החל מהבחירות לכנסת ה-20. מוצע אפוא

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 158; התשע"ד, עמ' 554.